

GLASOVA panorama

Slovenski jamarji pod triglavskim ledenikom

TRIGLAVSKO BREZNO

Vedno govorimo le o višini Triglava in smo ponosni, da je ta najvišja jugoslovanska gora (2864 m) v Sloveniji. Pa poglejmo še drugo dimenzijo — globino, podzemski svet. O tem je bolj malo znanega — čeprav so se v zadnjem času kar precej razširile plašljive govorice, da je Triglav votel, da se torej menda ni več varno vzpenjati nanj. Pa ni tako hudo! Slovenski jamarji, ki so v preteklem mesecu raziskovali temne skrivnosti pod mogočnim triglavskim ledenikom, so sicer predvidevali večje globline, nekateri ljubitelji senzacij so celo napovedovali odkritje najglobljega brezna na svetu, toda veliki Triglav jim je z ledom pri skoraj 300 metrih ponovno onemogočil, da bi prišli skrivnosti do dna.

KRATKA ZGODOVINA (pripoveduje vodja ekspedicije v Triglavsko brezno dr. IVAN GAMS): Vhod vanj so menda nekateri starejši alpinisti odkrili že pred vojno. Po vojni je slov. Geografski inštitut od leta 1948 dalje vsako leto meril obseg ledenika in brezno je iz leta v leto vzbujalo večjo pozornost. Prvič smo ga naskočili leta 1955 in prišli nekako do globine 35 m, nato pa še dvakrat in leta 1957 so jamarji posvetili že preko 100 metrov globoko. Leto dni pozneje v brezno sploh nismo mogli, ker so bili vsi vhodi povsem zatrpani z ledom.

IN GLOBINA? — 1400 metrov je neutemeljeno predvidevati, meni dr. Gams. Res je sicer dokazano, da voda, ki izvira v Vratih, poteka od triglavskega ledenika. Višinska razlika med ledenikom in Vratih je okrog 1400 m. Toda voda lahko teče tudi skozi sklade in razpoke, kamor človek ne more. Seveda pa globina, ki smo jo dosegli letos — okoli 270

metrov (popolnoma točna globina še ni znana, kajti načrti še niso gotovi) — verjetno še ni dno dejanskega brezna. Led nam je v tej globini spet onemogočil nadaljnje prodiranje. Mimogrede: to je doslej najgloblje ledeno brezno na svetu. Nekoč, ko se bo stopilo več ledu, se bo morda odprlo brezno do doslej

še nezanih globin... Tako pa je najgloblje znano brezno še vedno Gouffre Berger v Franciji (1123 m). Najgloblje naše brezno je Jazben na planoti Banjščeli, po starih in netočnih italijanskih meritvah je globoko 518 m; po meritvah naših jamarjev pa le 367 m.

KAKO JE NASTALA ta razpoka v očaku Julijskih Alp? — Nastanek je za zdaj še nepojasnen. Na vsak način je brezno nastalo zaradi živahne korozije vode in ledu. Toda kdaj? Kakšno vlogo je pri tem imel led? In kakšno voda? Gospodarič z Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni meni, da je nastalo v eni od medledenih dob, ko je voda zaradi taljenja ledu širila morda nekoč samo povsem ozko razpoko tektonskega izvora. Vendar dr. Gams trdi, da Gospodaričevo mišljenje, da v času, ko je bilo brezno čez in čez

Berite v tej številki

- PIJ, A PAMETI NE ZAPIJ! — REPORTAŽA, KI SODI V MESEC BOJA PROTI ALKOHOLIZMU
- MESTO BOGINJE KALI REPORTAŽA O INDIJSKIH VERNIKIH IN VPLIVU INDIJSKE MITOLOGIJE
- TRGOVSKO LADJEVIJE POD POVEČEVALNIM STEKLOM — PRIKAZ RAZVOJA V POMORSTVU V ZADNJIH LETIH
- FILMSKA PANORAMA ODLOMEK IZ KRONIKE MOST NA DRINI NOBELOVEGA NAGRAJENCA IVE ANDRICA
- SAHOVSKA KRALJICA — RAZGOVOR Z LIZO LANE, KI GA NI BILO ZANIMIVOSTI IN HUMORESKA

pokrito z ledom, vanj ni mogla teči voda, ni točno. Razen tega pa se led v njem zaradi podzemnih zračnih tokov topi — korozija je bila torej živahna tudi v času poledenitve in ne samo takrat, ko je bil ledenik zaradi višje temperature v medledenih dobah morda celo manjši, kot je danes.

VELIKI TRIGLAV še vedno ljubosumno čuva svoje skrivnosti.

Andrej Triler

Vtisi s poti po Veliki Britaniji

Izjemni primer

Iz Oldhama smo se večkrat odpeljali v Manchester. In slučajno je bil vsakokrat v našem avtomobilu drug spremljevalec. Vsak nam je po svoje tolmačil zanimivosti tega razsežnega industrijskega središča, nihče pa nam ni pozabil pokazati nebotičnika, edine res visoke stavbe v tem več kot tričetrtmi-

ljonskem mestu. Pa še tega so zgradili šele letos.

Angleži, kaže, ne gradijo radi visokih stavb, vsaj stanovanjskih ne. Najraje si omislijo, seveda če imajo denar, enodružinsko vilo, obdano z res lepo urejenim vrtom z mnogimi cvetličnimi gredami in predvsem s tipično angleško travo, ki

jo potem vsaj enkrat na dan kosijo. Mnogo je tudi vrstnih hiš. Bloke gradijo le v sili, pa še ti so največ dvonadstropni. Mesta so zato zelo razsežna, a ni videti, da bi si zavoljo takega razsipavanja z zemljo preveč belili glave. Mestni urbanist v Oldhamu nam je celo dejal, da bi bilo najidealneje, če bi imeli toliko prostora, da bi lahko gradili le vile in vrstne hiše. Ker pa te sreče pač nimajo, so prisiljeni graditi bloke. Nekatere izmed njih, ki so jih prav v zadnjem času vselili, so nam tudi pokazali.

Tako smo imeli izjemno priložnost, da smo pogledali nekoliko tudi v družinsko življenje Angležev, kar se sicer tujcu redko primeri. Stanovanje je za otočana svet zase in vanj spusti le najboljšega prijatelja. Ker nam je občinski tajnik hotel izraziti še posebno pozornost in spoštovanje, nas je povabil na svoj dom — v prijetno vilo ob robu mestnega parka. Prav zaradi te mentalitete Angleži neradi stanujejo v večnadstropnih stavbah. Zato tudi ne grade blokov kot pri nas. V večini so to le štiri do šest stanovanjske hiše. Se tu pa se trudijo, da bi bila stanovanja čimbolj zase. Zgradili so celo nekaj vrstnih hiš v nadstropju. Stopnišče za zgornji del ni v stavbi, marveč je pomaknjeno izven nje, da ne bi prišlo do nepotrebnih »kontaktov«.

Ko smo si ogledali nekaj stanovanj v novih oldhamskih blokih, sem bil presenečen in razočaran hkrati. Presenečen spričo prijazne (Nadaljevanje na 6. strani)

Štečanja z ljudmi

DRUŽINSKI DNEVNIK

Film ima junake. Nekatere filmske junake srečujemo na ulici in takrat niso več filmski junaki, ampak preprosti ljudje. Govorijo drugače, razmišljajo in obnašajo se drugače kot v filmu. Obiskali smo gledališko igralko ANKO CIGOJEVO, da bi nam o svojih zadnjih nastopih v filmih povedala kaj več. V Ljubljani je bila pretekli teden premiera filma »Družinski dnevnik«, v Kranju pa so istočasno vrteli film »Nočni izlet« — v obeh filmih je Anka uspešno nastopila.

— V kakšni obliki se film »Družinski dnevnik« loteva problema družine?

— Film je zgodba o sodobni družini, v kateri so vsi zaposleni. Otroci so prepuščeni sami sebi. In ta okoliščina pripelje do različnih zapletov.

Katere resnice o družini odkriva film?

— Film ima poudarek na zanemarjanju vzgojnih vprašanj v družini. V tej obliki bo prizadel marsikoga. Dnevnik v zelo vedri obliki izpoveduje te resnice.

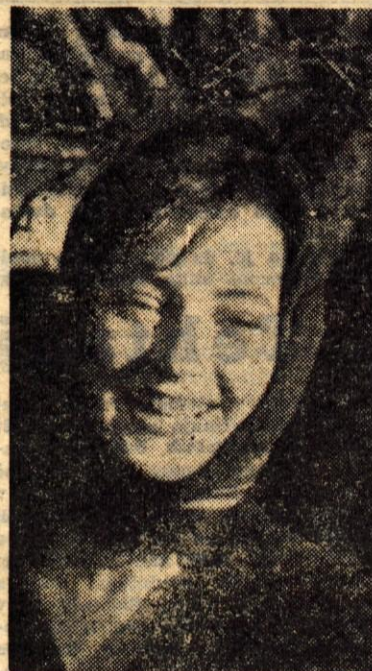
Kateremu od obeh filmov bi kot gledalka dali prednost?

— Kot gledalka bi se opredelila za »Družinski dnevnik«. Zato ker je bolj slovenski in izhaja iz slovenskih razmer. Pri Nočnem izletu pa večina ne ve, za kaj gre.

Kaj pomenita za vas gledališče in film?

— Gledališče pomeni zame precej več kot film. V gledališču v enem večeru podoživljam celo človekovo usodo, človekov lik — skratka vlogo. V filmu je vse to bolj raztrgano. Prikrajan si za življenje v junakovo usodo. Vodstvo je v filmu prepuščeno režiserju. Zato bo igralec s ceste pri filmu prej uspel kot v gledališču. V filmu večasih sploh ni treba igrati.

Zdravko Tomažev

Pevka z nizkimi petami

VOJNA NA PLOSOAH
Sir Winston Churchill, legendarni britanski ministrski predsednik v času vojne, ni hotel komentirati poročila, da na nedavnem kongresu Konservativne stranke v angleškem zdravilišču Brighton niso prodali niti ene njegove plošče z vojnimi govori. Zbrani konservativci pa so čakali v vrstah, kjer so prodajali plošče z govori s tega torjenskega kongresa.

V PAPEZEVI KNJIZNICI
Sedemdeset let stara maši ameriškega predsednika Rose Kennedy, ki jo imajo za vneto katoličanko, se je v knjižnici srečala z rimskim papežem. Po petnajstminutnem razgovoru, ki sta ga imela (v francoščini) med štirimi očmi, je Američanka izjavila novinarjem:

»Sveči oče ima toliko poleta in moči, kot nekateri mladi možje, ki jih poznam.«

HOTELSKI GOVOR
Britanski ministrski predsednik Harold Macmillan je dobil od pridelatelja neke »party« v londonskem hotelu May-Fair-Hotel, kjer bi moral spregovoriti, sporočilo, da gostje ne bodo čakali na njegov prihod, če bo zaradi državnih dolžnosti zadržan. Toda gostje so, pripravljeni zapustiti plesišče in nekaj časa poslušati predsednikov govor.

STIRIOGLATA JABOLKA
Novopostavljeni francoski minister za kmetijstvo Pisani se je uveljavil na ministrskem stolčku s svojimi nevsakdanjimi izjavami: »Francosko kmetijstvo lahko napreduje, če bo našlo nova tržišča. Razen tega se moramo naučiti prodajati. Če bodo kupci v tujini zahtevali od nas rdeče mleko in štirloglate jabolke — eh bien, potem jih bomo pač pridelovali.« Staro francosko pravilo pravi, da ima kupec vedno prav. Toda tega francoski pridelovalci belega mleka in okroglih jabolk nečejo več razumeti, zato ima vlada velike skrbi, da bi pomirila nezadovoljne kmete.

KNJIGA O RUDARJU
Nikita Hruščev je postal junak nove knjige, ki je izšla v Moskvi in opisuje njegovo življenje v ukrajinskih premogovnikih. Naslov knjige je »Povest o poštenem rudarju«.

»Morje v škaticli« je pesem, ki je na zadnjem festivalu popevk v San Remu — v tem razvpitem letovišču — vsako leto pomerijo svoje glasove »apeninski kričači« — požela največ aplavza; na račun interpretke — nepoznane črnolase deklice, ki so jo pred začetkom imeli za »outsiderja«. Tako je Mina — »tigrice iz Cremona«, dobila konkurentko v Milvi — »panterki iz Ferrare«.

MARIJA ILVA BIOCATTI, kot je Milvino pravo ime, je prišla v San Remo z izposojeno garderobo in s štirimi frazami za vedno radovedne novinarje. Pred mikrofonom se ni dobro znašla; ko je slišala ovacije gledalcev, je le zmedenno gledala, saj ni mogla verjeti, da velja vse to navdušenje njej. Pravijo, da Italijani ne morejo ustvariti idola, če mu takoj ne najdejo nasprotnika. Nogometno moštvo »Roma« ne bi bilo slavno brez mestnega tekmeča »Lazzia«, prav tako ne Sophia Loren brez Lollobrigide. Ker je Milva živo nasprot-

je Mini, so proizvajalci plošč z igrali na te karte. Torej Milva mora postati anti-Mina, ker ima za to prelepe pogoje. Mina je slavna — Milva nepoznana; Mina poje v »ameriškem« stilu, igra kot izkušena igralka — Milva poje »italijansko« in, ko izgovori »ljubezen«, zanosno ponese roko k srcu. Mina je hči industrialca in se oblači po »prečiščenem« okusu — Milva se nespretno premika v izposojenih oblekah in vedno nosi »balerinke«, ker pravi, da se v čevljih z visokimi petami počuti kot v ječi.

Nova zvezda zabavne glasbe, katere petje spominja na Nillo Pizzi, se je rodila 1940. leta v malem mestu Goro, blizu reke Po. Je najstarejša med tremi otroki. Njen oče je vse življenje želel postati ribič, vendar ni imel denarja, da bi si kupil barko. Ko je Marija dopolnila sedmo leto, jo je staršem uspelo dati v internat, ker je bila slabega zdravja. Tako je bila preskrbljena vsaj s hrano in toplo posteljo.

Po vrnitvi — medtem se je dru-

žina preselila v Bologno — se je zaposlila v tovarni, kjer pa ni ostala dolgo. Nekoč, ko je na plesu pela star šanson Nille Pizzi, jo je videl neki impresarij, ki je po pokrajini iskal talente. Ponudil ji je mesto pevke in Marija je pristala, ker je bilo to vsekakor boljše kot pa delo v tovarni. Res je Marija Ilva (tedaj ji je bilo 17 let) postala pevka, ki je pod nenavadnim psevdonimom »Sabrina« zabavala okoliške plesalce. Ob neki priložnosti, bilo je 1958. leta, bi morala zamenjati poznanega pevca Dorellija, ki mu je tedaj umrl oče. Običajno je to nehvaležna vloga, ker občinstvo navadno ni zadovoljno z zamenjanim pevcem, zato ga žalijo ali izžvižgajo. Toda... Sabrina je bila deležna aplavza. Potem je poskusila srečo še na radiju, na nekem natečaju za »nove glasove«. Tudi tu je uspela, predlagali pa so ji, naj ovrže »ime« Sabrina in da naj bo raje Milva, ker je celotno ime predolgo za napovedi.

Jože Zontar

Rekli so...

»Ni ravno lahko iti naprej po svoji poti v svetu, v katerem so porušeni vsi prometni znaki miru in stabilnosti.«

Lord Home,
britanski zunanji minister

»V dvajsetem stoletju si noben narod ne izbira svoje usode po pooblaščenih.«

Pier Mendes France,
francoski politik

»Tretjič so v zgodovini nemške mornarice spustili v morje podmornico »U-2«. Podmornico so spustili v morje na istem mestu, kjer so pred 26 leti spustili v morje podmornico »U-1« vojne mornarice in pred 55 leti podmornico »U-1« carske mornarice.«

Odlomek iz nemškega lista »Die Welt«

»Opazil sem, da me ljudje poslušajo samo takrat, ko govorim o zločinih.«

Bertrand Russell,
angleški filozof

»V svojih letih lahko dobro igram samo zato, ker se branim s svežimi živili. Če bi vas nekdo stlačil v konzervo in vas po enem letu odprl, kakšenokus bi imeli!«

Yehudi Menuhin,
virtuoz na violini
na vprašanje novinarjev

Človek raziskovalec je odkril svojo blaznost v orožju. Nevarnost je, da bi raziskovalec orožij postal grobarji svojih iznajdb in človeštva. Vsak preprost človek si je gotovo že postavil vprašanje: če pride do uporabe atomskega orožja, ki bi uničilo vse, kar človeka obdaja in kar je dobrega v človeku, kakšen smisel bi imelo sploh upanje, da človek atomsko vojno preživi. In če vojno preživi, ali bo še kaj, kar bi dajalo življenju smisel? Znana je stara Aristotelova misel, da vrednosti življenju ne daje življenje samo, temveč dobro življenje. Državniki, ki napovedujejo zmagovalca v atomski vojni, so moralni mrlič, ki ne vidijo, kako klavrno se je postavljati s takšnim napovedovanjem.

Neki afriški državnik je pred kratkim slikovito ocenil početje velikih sil. Rekel je: »Vesile danes stopajo z odra velikosti na oder norosti.« Dokazov za takšno trditve je mnogo. Vzemimo kot primer pojav, o katerem na svetu trenutno pijejo. Gre za pojav ocenjevanja

razmerja oboroženih sil in medsebojnega primerjanja premoči v zraku, na kopnem in na morju. V tej pospešeni oboroževalni tekmi večkrat ugotavljajo kdo trenutno vodi v oboroževalni igri. Ameriški časopisi so polni takšnih primerjav. Izračuni pa vedno niso najzanesljivejši, zato ostane marsikaj dvomljivega.

Dejstvo je, da po prikazih dobimo porazno sliko uničevanja, ki

meta ne morejo doseči ameriških tal.

V zraku imajo Amerikanci okoli 6000 bombnikov, ki s svojih oporišč lahko dosežejo cilje v Sovjetski zvezi. Bombniki so zamišljeni kot nosilci atomskih bomb. Sovjetska zveza ima 150 do 200 bombnikov, ki s sovjetskega ozemlja lahko dosežejo najoddaljenejše kraje v ZDA.

Na morju so na obeh straneh podmornice na atomski pogon, ki

Tehtanje orožja

bi nastalo v atomski vojni. Združene države imajo pripravljenih 24 interkontinentalnih balističnih raket, ki imajo domet 9 do 12 tisoč kilometrov. Sovjetska zveza ima v pripravljenosti 50 do 100 sovjetskih raket T-3, ki so jih preizkusili na razdalji do 12.000 km. Amerikanci imajo rakete srednjega dometa razvrščene v Veliki Britaniji in v Italiji. S temi raketami lahko dosežejo sovjetsko ozemlje, Rusi pa s svojimi raketami srednjega do-

meta ne morejo doseči ameriških tal. V morje so v ZDA spustili že 10 podmornic na atomski pogon. Vodilne vojaške in politične osebnosti v Sovjetski zvezi so prav tako napovedale atomske podmornice, vendar je njihovo število še neznan. Razen tega imajo Rusi 450 podmornic. 225 sovjetskih podmornic lahko doseže ameriško kopno in prepreči normalno preskrbo ameriških čet z zaledjem.

ZDA imajo tudi 1500 bombnikov

Svet med vzporedniki

na letalonsilkah. Za S... .. to zvezo ni znano, če ima letalonsilke.

Na kopnem imajo sovjetske oborožene sile precejšnje prednosti. Rusi so v zadnjih letih dvakrat modernizirali suhozemske enote. Amerikanci so svoje sile na kopnem začeli na novo opremljati šele v zadnjem času. Pretežno pa so oborožene še z orožjem iz minule vojne. Tudi tankovske enote so opremljene s tanki iz druge svetovne vojne, ki pa so jih na obeh straneh izpopolnili.

Ne gre naštevati in primerjati vojaške sile obeh taborov. Izhod za človeštvo ni v uporabi teh orožij. Treba je poiskati izhod brez orožja. Atomsko vojna pomeni skrajnost, ki nekje meji že na samomor in bi bila največja »norost« v zgodovini, ker bi povzročila popolno razdejanje sveta v materialnem in moralnem pogledu.

PIJ, A PAMETI NE ZAPIJ

Beseda alkoholizem pomeni po nekaterih razlagah »pojém, ki označuje vse škodljive posledice, ki nastanejo bodisi pri posamezniku ali v človeški družbi zaradi prevelikega in stalnega uživanja alkohola (razne bolezni, norost, kriminal, siromaštvo)«, torej »ne pomeni uživanja alkoholnih pijač sploh, temveč le tako enkratno ali stalno uživanje, ki povzroči, da človek deloma ali popolnoma izgubi normalno oblast nad seboj«. Temu izrazu je adekvatna naša beseda **pijančevanje**. Da je ta škodljiva navada pri nas precej razširjena in da so pijanci »hudo družbeno zlo«, o tem ni treba posebej pisati, čeprav bi bilo prav zdaj, v »Mesecu boja proti alkoholizmu«, treba najti neke učinkovitejše oblike za boj proti tej škodljivi navadi (ali bolje: razvadi). Pavliha razen mleka in sadnih sokov priporoča še valjar za valjanje testa! Toda dokler bodo sadni sokovi dražji od »dveh dečkov« ali od merice konjaka ali dokler jih v nekaterih lokalnih sploh ne bodo prodajali, toliko časa bo boj z vsemi temi rekviziti z valjarjem vred kaj klavrn...

GOSTILNE V PREŠERNOVEM CASU

Res čudno, da še nihče ni skušal klasificirati pijancev, kot recimo Linné že v 18. stoletju rastline. Morda bi eden bodočih sociologov lahko porabil to snov. Moral pa bi biti Gorenjec, saj je za Kranjčane že Valvasor rekel, da popijejo več vina kot vode, v Prešernovem času pa je bilo v Kranju menda kar 48 gostiln. Mora že biti res, da je hudič žganje, s katerim naj bi čimveč človeškega rodu spravil v peklo, začel najprej kuhati nekje na Gorenjskem, saj nekateri pijančevanje prištevajo celo med tipične prastare gorenjske narodne običaje; pravijo, da je to sestavni del in eden pglavitnih elementov naše folklore, ki se je najbolje od vseh ohranil še prav do današnjih dni. Po kmečkih gasilskih veseljah so deč bo to kar držalo.

V VINU JE RESNICA

Star latinski pregovor pravi: In vino veritas. Po slovensko bi to povedali takole: V vinu je resnica. Točajka nam z vsakim kozarčkom prinese na mizo menda tudi delček resnice (ali bolje: iskrenosti). Marsikaj, kar bi sicer ohranili zase, povemo ob takih priložnostih. Ker pa se ljudje resnice včasih boje in go ne iščejo tako vztrajno, kot jo je Cankarjev hlapec Jernej, so nekateri ta latinski izrek prevedli kar takole: V slogi je moč! Torej: »In vino veritas! ali V slogi je moč!« To je pa tudi res, saj tako piše celo na starih vaških domovih, kjer so sušili sadje in kuhali žganje. Pa tudi gasilci so včasih na svoje domove, kamor so »namalali« svetnika, ki z lesenim korcem gasil vas v plamenih, prilepili ta lepi ljudski rek, ki so ga brčkone poznali že neandertalci, saj so nam znanstveniki dokazali, da v predzgodovinski dobi ta naš kosmati prednik nikoli ni šel sam na mamuta. Kakšna čudovita kontinuiteta, kajne, od nekdanjega jam. človeka, še zelo podobnega opici, do današnjih pijancev, tistih pravih, ki ob kozarčku

kar pozabijo, da so ljudje in presenetljivo zgovorno dokazujejo, da biološka vrsta homo sapiens le še ni tako daleč od orangutana, in tistih, ki v senci atomske supersmrtni in radioaktivnih oblakov v pijanem zmagovalstvu s stomegatskimi bombami, s polnim trebuhom in z najnovejšim modelom avtomobila pretijo onim drugim, ki se za pest riža ves dan potijo po riževih poljih in umirajo od gladu na vročem tlaku razgretih in umazanih ulic...

PIJAČA — ZDRAVILO ALI STRUP?

Alkohol pravijo, da je univerzalno zdravilo. (Tistim, ki mi bodo očitali, da je alkohol strup, moram

povedati, da danes že vsak osnovnošolski otrok ve, da je vsako zdravilo pravzaprav strup — ali strup ali zdravilo, to je menda odvisno od količine! Če te zebe — popij šilce »šnopsa«, ker te bo pogrel; če ti je vroče — prav tako, zakaj potem se ne boš prehitro shladil in pri tem prehladil (kar utegne biti zelo nevarno, zakaj prehlajen človekov organizem je sila neodporen proti vsem vrstam boleznim!); če si zlomiš nogo ali kako drugače poškoduješ in ti odteče veliko krvi, pomaga žganje, dá ti moč in nisi

več v nevarnosti, razen seveda, če ti že ni odteklo več kot pet litrov krvi; če te boli želodec — spet pij alkohol, pa bo bolje (strokovnjaki menijo, da je najboljši pelinkovec); če te piči strupena kača, priporočajo zdravniki merico močnega žganja, ki poživí funkcioniranje srca, če se samo malo raniš kje na polju ali na cesti in se ti vseh vrst umazanija nabere po krvavečem mesu, je žganje spet priporočljivo kot desinfekcijsko sredstvo (lahko pa pride tudi do šoka in takoj umreš, ker alkohol razjeda žive človekove celice in to precej boli — tako piše v neki strokovni knjigi, vendar jaz tega ne verjamem, zakaj Gorenjci smo po živih celicah ust, požiralnika in želodca pretočili že vse večje količine alkohola, pa še nihče ni od šoka umrl); no in nazadnje — da ne bo naštevanja preveč — alkohol menda pomaga tudi, če te žuli čevlji ali če se ti stiga kravata! Res univerzalno!

SLUŽBA JE SLUŽBA

Pijance razdelimo na take, ki se samo smejejo, na take, ki zelo veliko govorijo, na take, ki so žalostni, vase zaprti in skoraj jokajo, na take, ki pojejo in se tepejo z drugimi in razbijejo sem pa tja kakšen kozarec ali celo mizo v gostilni, in na take (to so v glavnem šoferji), ki namesto ene vidijo tri ceste, ampak vse tri brez ovinkov. Tisti, ki se samo smejejo (navadno so to ženske, ker moški hočejo še na drug način pokazati, da res nosijo hlače), imajo navadno vse solzne oči in ko jih gledaš, res ne veš, ali se smejejo zato, ker pijejo »sladko kapljico«, ali objokujejo svoje »povsem nepredvideno srečanje s prijateljem«, ki jih je zaneslo tako daleč, da so »v senci alkohola« pomešali žalost in veselje v neko čudno zlitino, ki poraja solze v motnih očeh in brezizrazen nasmeh na suhih ustnicah.

Tisti, ki zelo veliko govorijo, so včasih prijetni, saj s svojo duhovitostjo pripravijo do dobre volje celo omizje in se nazadnje režijo svojim po(ne)srečenim »logičnim štosom« ali pa z donjuanskim vellkodušnostjo in z neverjetnim smislom za pronicanje v skrite koticke človekovega (ali bolje: ženskega) srca osvajajo — bolj ali manj

uspešno — vse po vrsti — celo postarane kranjske gospe. Včasih pa so taki vsevedneži tudi lahko malce dolgočasni, saj besede kar letijo iz njihovih čeljusti kot kroglice iz mitraljeza, vse vedo, strokovnjaki so na vseh področjih in če slučajno prideš do besede in jim uspeš dokazati, da so v tem ali onem pač v zmoti, zaključujejo s frazo »Ne vdam se, pa čeprav...« in speljejo pogovor drugam (če niso v kakršnemkoli sorodstvu s tistimi, ki se takoj sklicujejo na fizično moč svoje krepke roke, s katero menda lahko vržejo vsakega moža do 100 kil s stolom vred na mizo ali celo, da z lasmi dvignejo vse do 130 kil). Žalostni so navadno tisti, ki so se že malo stržnili in v zgodnjih jutranjih urah hitijo proti domu in mislijo na »tibi teden«, pa na »maka« in na delo, ki jih čaka jutraj. Lahko pa je žalostnega značaja tudi vzrok, zaradi katerega začno piti in za katerega nihče ne ve, dokler ti ob treh izpraznjenih litrih in ob politem prtu in sukničju ganljivo ne odpro svojega srca...

V dvomih pa sem za nekatere specialne vrste in res ne vem, kam naj bi jih uvrstil, da bi bilo zadostno pravici. Na primer tistega vrtarja, ki je vedno ponavljal »Klobasa je klobasa, služba pa služba!« — pa ga kmalu ni bilo več v podjetju; ali moža v usnjenem sukničju, ki »ne pije alkohola« in ima rad ženo in otroke, toda kaj vruga, ko mu je pa zdravnik predpisal, da mora vsak dan popiti kozareček konjaka. (Receptov se je pa že treba držati — in še nekaj: bolje je zaužiti merico več zdravila kot pa nič!) Težko je tudi s takimi, ki razen narodnih in opernih arij pojejo tudi indijske pesmi. Ali s tistimi nesramneži, ki celo nespodobno govorijo!

S šoferji je pa sploh križ, ker se zaradi »leteče« tako pokonci drže in tako naravnost gledajo, da ovinkov sploh ne vidijo. Take lahko klasificiramo šele na podlagi natančne analize krvi ali na podlagi ocenjene škode (če slučajno pride do nepredvidenega trčenja, ker oni drugi — ki se šele uči vpravljanju vozila — namesto na zavoro pomotoma pritisne na plin!).

Andrej Triler

Zapiski o indijskih vernikih in vplivu mitologije

Mesto boginje Kali

Po številu prebivalstva je Kalkuta največje indijsko mesto. Je središče indijske književnosti za bengalsko jezikovno področje in eno izmed najtemperamentnejših mest na Vzhodu. V Kalkuti je veliko in znano svetišče, ki ga tuji zlepa ne pustijo ob strani.

Potnik, ki mu je bivanje v tem mestu omejeno na nekaj dni, se bo odločil za dve možnosti: ogledal si bo pristanišče, ki leži v središču mesta, preko katerega Indija prihaja v stik z ostalim svetom, ali pa se bo napotil v svetišče boginje Kali. Poslovni ljudje bodo najbrž uživali

v sprehodih med ladijskimi doki, drugi pa bodo poskušali razvozljati moč indijske mitologije, po kateri je bog ustvarjanja, umetnosti, veselja, dobrote in ljubezni bog Šivu, boginja krvi in žrtev pa njegova žena Kali.

Nasprotja so v tem mestu običajen pojav in povprečni Bengalec svoje filozofije ne bo črpal iz njih. Pojav berača vam bodo prikazali kot izjemo, medtem ko na tisoče beračev išče svoj kruh na ulici, zaradi prenaseljenosti in drugega zla. Drugo nasprotje prav tako napravi močan vtis: Kalkuta je središče

najtežje prostitucije in tihotapljenja opija in drugih mamil, hkrati pa imajo meščane za najvernejšo podanike religije in verskih obredov.

Najbrž zaradi tega opisa poganško verovanje v bogove ne bo zmanjšano. Kričave ulice in na tisoče prenočevalcev, ki iščejo svoje »trde postelje« na pločnikih vele-mesta, ko se spusti prvi mrak, niso posledica »mentalne dediščine« mesta. Tisoče romarjev je pripeljalo v mesto povsem nekaj drugega, dediščina boginje kali.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ladjevje pod povečevalnim steklom

MOST MED ANGLIJO IN FRANCIJO — Francoski vladi so predložili načrt izgradnje mostu čez morsk ožino Pas de Calais, ki bi povezoval dve obmorski mesti, na francoski strani Calais, na angleški pa Dover. Na 33 km dolg most bodo položili dvotirno železniško progo, zgradili 5 cestišč za avtomobile in stezo za motorna kolesa in pešce. Most bo visok 70 metrov in bo imel 164 betonskih stebrov. Računajo, da bodo za izgradnjo mostu porabili nekaj čez pol milijarde dolarjev.

NCV REKORD POTNIŠKEGA LETALA — Novo reaktivno potniško letalo Convair 880-M, ki ga imajo za vrhunsko letalo švicarske družbe Swissair, je porabilo za progo Svica — Tokio in nazaj 37 ur letenja. Polet je trajal približno polovico časa manj, kot so na tej isti progi letela klasična potniška letala.

PRIDOBIVANJE VODE — Znanstveniki na univerzi v Kaliforniji so razvili uporabno in poceni metodo pridobivanja sladke vode iz morske vode. Morsko vodo bodo s pomočjo neke posebne membrane in s čistilci prečistili od soli in na ta način napravili morsko vodo pitno.

TEMPERATURA BLISKA — Dva sovjetska znanstvenika sta izračunala temperaturo bliska. Izračunala sta, da pri blisku nastane toplota, ki doseže 20.000 stopinj C. To pomeni, da je toplota pri blisku trikrat večja kot znaša temperatura na površini sonca.

MESTO, KI IZUMIRA — Ameriško mesto avtomobilske industrije Detroit je bilo med najživahnejšimi ameriškim mestom, ki jih je zajel hiter industrijski razvoj. 1955 leta je proizvodnja dosegla v tem mestu rekordno raven. Znaki gospodarskega nazadovanja so se začeli kazati v naslednjih letih. Avtomatizacija je zamenjala delavce v vrsti tovarn. V letu 1958 je bilo 20 odstotkov mestnega prebivalstva nezaposlenega. Tudi danes je vsaki deseti meščan nezaposlen. Nazadovanje se izraža tudi v številkah. Od 1950. leta se je število mestnega prebivalstva zmanjšalo od 1.849.000 na 1.452.000.

Novi čas z vsemi »atomskimi presenečenji« in »bogati odkritji« v znanosti in tehniki ni pustil na strani pomorstva. Razvoj v tej gospodarski panogi je zavzel nesulten obseg. V pomorstvu ni značilen samo hiter prirastek števila plovnih enot, ampak vedno večja raznolikost v tehničnih iznajdbah in dosežkih. Dvostranski razvoj se kaže v zadnjih letih v neprestanem večanju in naraščanju tonaže ladij in v pomlajevanju plovne parka. V sosednji Italiji je recimo 42 odstotkov brodovja mlajšega od 10 let. Nikoli v prejšnjih časih ni bila italijanska trgovska mornarica tako mlada. Ladje na splošno zelo hitro zastarajo. Po primerjavah pa starost italijanskih ladij komaj uvrščajo v svetovno povprečje.

Nesluten razvoj je v zadnjih letih napravila v pomorstvu mlada afriška država Liberija. Porast njenega ladjevja je tako hiter, da preseneča celo dobre poznavalce razmer v svetovnem trgovskem ladjevju. Liberija je napravila prvi pomorski čudež. Ta država, ki leta 1946–47 praktično še ni imela svojega ladjevja, beleži blizu 12 milijonov BRT in se je uvrstila na tretje mesto v svetovni lestvici. Zanj tri leta je hiter porast tonaže opaziti tudi v grškem pomorstvu. Grško trgovsko ladjevje se že približuje številki 5 milijonov BRT. V zadnjih treh letih se je tonaža grških ladij povečala trikratno. Tudi italijanski primer je zelo poučen za proučevanje. Italija je ob koncu druge svetovne vojne imela malenkostno ladjevje, ki so ga cenili na 470.000 BRT. Njen sedanji strojni park se je povečal skoraj za enajstkrat. Japonska je v vojni pretrpela velikanske izgube v trgovskem ladjevju. Ko je bila premagana njena trgovska mornarica, ni imela plovih ladij, s katerimi bi vzdrževala stare pomorske poti. Japonska pa se je v povojnih letih uvrstila na šesto mesto na svetu. Podoben je primer z ladjevjem Zahodne Nemčije. Kar ni bilo porušene v vojni, je bilo zastarelo in poškodovano. Nemci pa so z največjo vneto obnavljali in izpopolnjevali svoje brodovje, tako da imajo sedaj pretežno nove ladje, ki so moderno opremljene. Cenijo, da ima Zahodna Nemčija okoli 4,5 milijona BRT ladjevja in deseto mesto na svetu. Norvežani so s svo-

jimi 11 milijoni BRT več kot podvojili tonažo v zadnjih treh letih.

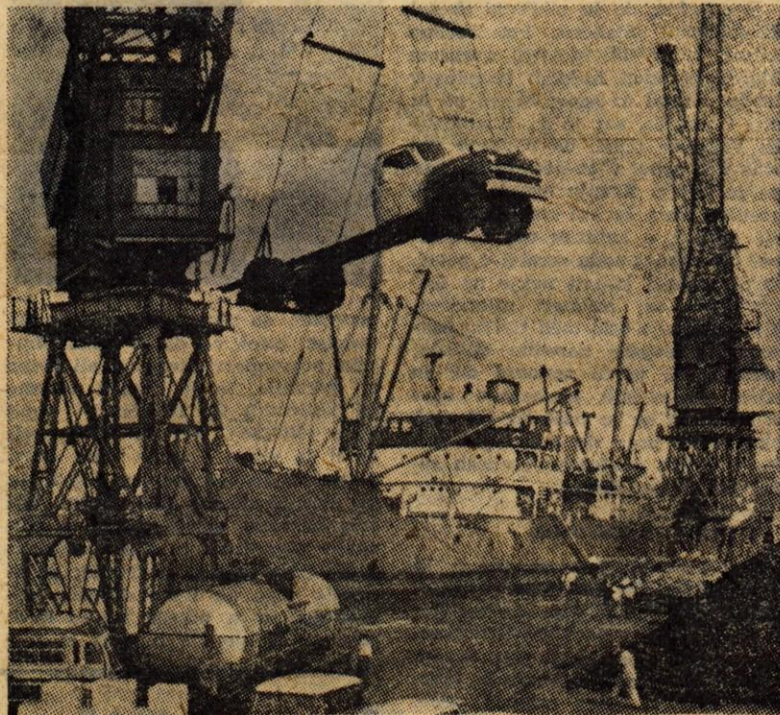
NOVE POMORSKE DEZELE

Stari izrek, da je »morje okno v svet«, ni izgubil svojega pomena. Število pomorskih dežel neprestano narašča. Inštitut za pomorstvo v Bremenu je zabeležil že 74 držav, ki imajo svoje ladje v prometu po svetovnih morjih. Razen starih pomorskih dežel, ki imajo na morju prevlado, se pojavljajo nove države, ki do sedaj niso imele svojega brodovja. Med mlade pomorske države prištevamo zlasti nekatere azijsko-afriške države, ki so pred kratkim postale samostojne. Tako so našle svoj prostor na morju: Indija, Pakistan, Izrael, Liba-

S to ladjo prav gotovo začena nova doba v razvoju trgovske mornarice. Sam pojav ladje na atomski pogon pospešuje težnjo v pomorstvu manj razvitih držav, da bi sledile ameriškim zgledom. Uporaba atomskega pogona v ladjedelništvu pa ni tako preprosta. Stroj-kovnjaki namreč še vedno iščejo praktičen in ekonomičen pogonski stroj oziroma reaktor. Pomorsko gospodarstvo zahteva ekonomične ladje. Dokler bo atomski pogon ladij dražji, najbrž ne bo nadomestil ladij na motorni pogon.

NASLEDNICA QUEEN MARY

Potniški promet na morju je trenutno v krizi. Zračna in kopnena potovanja so za številne potnike ugodnejša in krajša. V Angliji se že lep čas pripravajo okoli potniškega prometa na morju. Pristaši morja menijo, da »morska bolezen« za potnike le ni tako strašno zlo. Priporočajo izgradnjo nove preokceanske ladje, ki bi zamenjala staro ladjo »Queen Mary«. Angleži so se odločili, da bodo zgradili novo ladjo, ki bi zamenjala stari potniški čudež »Queen Mary«. Potniki, ki se odločijo za pot čez Atlantik, so razvrščeni v dve skupini. Neka-

Mesto boginje Kali

(Nadaljevanje s 3. strani)

Na tisoče vernikov, ki so zamaknjeni v svoje razmišljanje, prihaja v svetišče boginje Kali. Na dvignjenem mestu je prostrana ploščad. V mračnem ozadju v poltemi pa stoji boginja Kali. Pred njo na prostrani ploščadi ležijo po tleh pobožni verniki. Duhovnik ob podnožju kipa boginje bere mitološke zgodbe.

Kip boginje ima štiri roke. V eni roki drži človeško glavo s krvavim vratom, v drugi nož, v tretji napolnjeno skledo s krvjo, četrta roka pa je prosta in dvignjena v znak pretnje. Njen obraz je črn in jezik umazan s krvjo.

Dva duhovnika, podobna rabljem, stojita pred žrtvenikom. Vzame ta kožo, ki jo je boginji žrtvoval neki vernik. Prvi drži žival na žrtveniku, drugi pa zamahne z veliko sekuro. Glava pade na kamnita tla pred žrtvenikom in se odvali nekaj metrov stran. Kri pa lije vzdolž žrtvenika.

Neka vernica v verskem zamaknjenju pride na kolena do žrtve-

nika in liže kri živali. Vernice boginje Kale so prepričane, da jim boginja pomaga pri porodu. Najbolj častna naloga za indijsko ženo je, da rodi otroke in to tako dolgo, dokler zmore. Na ta način žene izpolnjujejo »božanske dolžnosti«.

Veliko število živali se vsak dan žrtvuje boginji Kali. V svetišče jih prinašajo verniki. Duhovniki niso brezposelni. Od ranega jutra do poznega večera koljejo živali. Verniki pa so večinoma vegetarijanci. Nikoli v življenju niso poskusili mesa. Če so zelo ortodoksni, ne poskusijo niti hrane, ki ima kakšno zvezo z živalmi, recimo mleko.

Kalkuta s svojimi svetišči in trgovino prisili tujca, da jo čimprej zapusti. Mesto mu bo po premišleku ostalo v spominu kot najlepše mesto na svetu.

Kalkuta je mesto trgovine. Pet letal dnevno poleti za New Delhi in trije za Bombay, ki so oddani že deset dni vnaprej. Pobeigniti je nemogoče, če se človek ne odloči za potovanje z vlakom do indijskega glavnega mesta

non, Svica, Indonezija, Albanija, Gana, Maroko, Tunis in vrsta drugih.

Po podatkih komiteja za pomorski promet v Parizu, je razvidno, da se je ladjedelništvo na široko razvilo. Računajo, da bi pri sedanji proizvodnji v ladjedelništvu lahko v desetih letih popolnoma obnovili trgovsko mornarico. Konec lanskega leta je bilo v gradnji 8,7 milijonov BRT.

Novo vrste ladij kažejo, kako hitro se je pomorstvo prilagodilo času in razmeram. Tehnika gradnje ladij je dosegla velik razvoj. Glede pogonske sile so začeli z izgradnjo ladij na atomski pogon. Prva trgovska ladja na atomski pogon SAVANNAH bo po poskusni vožnji kmalu začela pluti čez ocean.

terim se mudi in takšni izberejo letalo, drugi pa si želijo na potovanju razvedrila in zabave. Za takšne potnike, ki jih je vse več, potniške ladje niso izgubile čarov. Kakšna bo notranja ureditev nove angleške potniške ladje, je za sedaj še preuranjeno govoriti, ker morajo upoštevati dve načeli, in sicer — da bo ladja praktična in udobna.

Zdravko Tomažej

Avtomobili na tekočem traku

V prvem polletju letošnjega leta je Zahodna Nemčija izdelala 1.136.000 avtomobilov. Francija 672.762, Italija 376.294, Nizozemska 7947, Belgija in Luksemburg pa 39.

WESTERN

Western je izrazito komercialna vrsta in zato v njej z velikim naskokom prednjačijo filmi brez vrednosti, t. im. konjske opere (horse

Marina Vlady

opera) — serijski proizvodi, ki nastajajo malo manj kot na tekočem traku. Posnamejo se samo prizori z glavnim junakom, vse ostalo — množični prizori, pokrajine — se doda iz obsežnih arhivov in v slabem tednu je zakladnica ameriške kulture obogatena (ali osiromašena?) z novim filmom, ki kvari okus filmske in televizijske publike. Taki filmi so namenjeni skoro izključno za notranje tržišče, kjer pa doživljajo že desetletja nespremenjene uspehe, popularnost njihovih junakov pa je enaka popularnosti Cisca Kida, Flasha Gordona in drugih junakov bedastih stripov. Imenom junakov nemih »konjskih oper« — Toma Mixa, Bronco Billyja (ki je posnel 376 filmov na skoraj isto temo — menjaval je samo konje!), Rio Jima — se pridružujejo novi »Vitezi Divjega Zapada« — Hopalong Cassidy, Bat Masterson, Wyatt Earp in z uspehom polnijo televizijske programe vseh oddajnih postaj.

Ker je največji potrošnik serijskih westernov — televizija — zadovoljen tudi s starimi filmi, proizvodnja tovrstnih westernov zadnja leta upada, vendar pa se še vedno vrti okrog dveh tretjin vseh westernov, ki, mimogrede povedano, predstavljajo nekako petino do četrtino vse ameriške proizvodnje. Sorazmerno pa je zato narastel procent drugorazrednih del — do ene tretjine. To so solidni, povprečni filmi z zvezdami bolj ali manj zvenečega imena, ki jih veliko vidimo tudi pri nas.

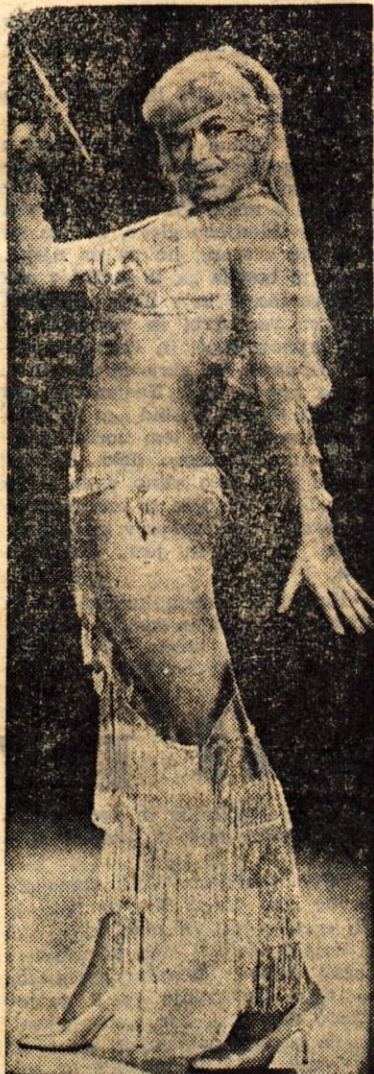
EDEN NA LETO

Neznaten pa je procent prvorazrednih del, ki se lahko potegujejo za naslov umetnine ali vsaj odlično narejenega filma — en film na leto. Tu pa vladajo John Ford, William Wellman, King Vidor, Fred Zinnemann in v novejšem času ne-

katera druga imena (Delmer Daves, John Sturges itd.) John Ford je s Poštno kočijo — študijo skupine ljudi, ki so združeni v napadeni poštni kočiji — ustvaril enega najboljših westernov in verjetno najboljši klasični western doslej ter si s tem in z drugimi filmi, med katerimi so tudi pri nas znani westerni — Moja draga Klementina, Trdnjava Apači in Iskalci, zagotovil mesto v zgodovini filma. William Wellmann se spomnimo predvsem po dveh filmih Rumeno nebo in Zenske prihajajo. King Vidor se je v tem žanru uveljavil predvsem s Teksaskimi jezdec in Dvobojem na soncu. Fred Zinnemann pa je na tem področju dal Točno opoldne.

SUPERWESTERN

Končno nam ostane še, da opredelimo t. im. superwesterne, od katerih smo jih nekaj že imenovali. Superwestern se je rodil v času druge svetovne vojne, ko je zaradi trenutne aktualnosti vojnih propagandnih filmov precej upadla proizvodnja westernov in so njihovi ustvarjalci začeli iskati novih vsebinskih in oblikovnih rešitev v tem žanru. Ravno to pa je superwestern: prekoračenje tradicije tako v vsebinskem pogledu (zgodba z Divjega Zapada je le še osnova za raziskovanje problemov družbe in posameznika ter njegove duševnosti, Divji Zahod je torej samo še slikovito okolje sicer občega — lahko

ljajne Mansfield, ki smo jo že večkrat videli precej gola pleše neki ritmični ples

pa seveda tudi značilno »kavbojskega« dogajanja) kot tudi iskanje novih možnosti glede režije, vnašanje bolj poglobljene igre in spreminjanje drugih tipičnih oblikovnih elementov žanra. Naj v ilustracijo naštejemo še nekaj tovrstnih filmov, ki smo jih imeli priliko videti tudi pri nas — Točno opoldne, Rumeno

FILM

nebo, iz zadnjega časa pa manj uspela Slab dan v Black Rocku in Osumljeni človek.

Ce naj na koncu skušamo podati še neko splošno oceno tega žanra, moramo westernu vsekakor priznati veliko notranje zdravje, o katerem priča njegov dolgoletni in uspešni obstoj in razvoj, večinoma zadovoljivo (razen v odnosu do rdečkožcev!), pač pa seveda primitivno moralno stališče; po drugi strani pa ne smemo spregledati preprostosti in celo primitivnosti ter šablone njegove dramaturgije, skoro popolnega izostanka psihološke poglobljenosti (govorimo predvsem o klasičnem westernu), nepravilnosti do prvotnih naseljencev kontinenta (kot eno redkih izjem lahko navedemo Zlomljeno puščico) — če se ustavimo samo pri nekaterih najvidnejših pomanjkljivostih. Seveda pa ta preprostost, ki mnogokrat zasluži ime primitivnost, ni ovira za skoro brezizjemen uspeh pri občinstvu, ki si pač včasih zaželi kratkega bega iz ne vedno rož-

Horst Buchholz je pred kratkim uspelo odigrati eno glavnih vlog v kavbojski verziji znanega japonskega filma Sedem samurajev — naslovljeni Sedem mogočnih

nate vsakdanjosti v idealizirani surovi, toda hrabri in pravični ter divji, malce eksotično lep svet ameriškega Divjega Zahoda prejšnjega stoletja. Kolikor opravlja to nalogo na določeni kvalitetni ravni, zasluži western, da ga tudi mi pozdravimo — gotovo ne kot našo glavno hrano, ampak kot razvedrilo za včasih. — Dušan Ogrizek

Novo dama...

V zagrebških ateljejih Dubrava-filma je Fadil Hadžić zrežiral ABECEDO STRAHU — po resničnem dogodku iz pretekle vojne: skupina zagrebških skojevcev vihotapi svojo tovarišico — igralko kot nepismeno pobožno služkinjo v družini visokega ustaškega funkcionarja, da bi preskrbela važne podatke. V glavni vlogi mlada igralka — skojevke je nastopila zagrebška študentka Vesna Bojanić, poleg nje pa igrajo še štirinajstletna Jesenka Kodrnajl, Nada Kasprić, Tatjana Beljakova, Maks Furijan in drugi.

... novo na lujem

Mladi britanski producent Richard Zanuck se je z velikim zamahom lotil široko zasnovanega filma »Najdaljši dan« o enem najbolj dramatičnih trenutkov druge svetovne vojne — evakuaciji zavezniških sil iz Francije pri Dunkerqueu. V filmu, ki ga bodo posneli skoro v celoti na mestih, kjer so se dogodki v resnici odvijali, bo nastopila vrsta znanih angleških in francoskih igralcev: William Holden, Richard Todd, Peter Lawford, Christian Marquand, Jean Louis Barrault, Bourvil, Daniel Gelin, Bernard Blier, Arletty, Fernand Ledoux.

Filmski veterani Frank Capra, Bette Davis in Edward G. Robinson so se srečali pri snemanju »Prigisča šudežev«.

Znanemu ameriškega komičnemu paru Bob Hope - Bing Crosby sta se pridružila v filmu »Pot v Hongkong« Joan Collins in Robert Morley, vso to prijetno zgodbo o potovanju po veselju pa bo zapletla Dorothy Lamour.

Sestnajsti film Claudie Cardinale, ki ga zdaj snema v Trstu in njegovi okolici, je »Senilnost« po romanu Itala Steva. Režira Mauro Bolognini, poleg CC pa nastopa Anthony Franciosa.

V Sovjetski zvezi so zadnje čase prenesli na filmsko platno več literarnih mojstrovih ruskih klasikov. Tako je Vasilij Pronin zrežiral filmsko verzijo Tolstojevih »Kozakov«, zaigrali pa so Boris Andrejev, Edvard Bredin, Zinaida Kirijenko. V »Dvoboju« po noveli A. P. Čehova, ki sta ga zrežirala Tatjana Berežanceva in Lev Rudnik, sta glavni vlogi odigrala Oleg Striženov in Vladimir Družnikov. V studijih Maksim Gorki pa je režiser Aleksander Rou posnel film po Gogoljevi ukrajinski povesti Božična noč iz zbirke »Večeri na pristavi blizu Dikanjke«.

MOŠT NA DRINI

Ivo Andrić

Ceprav je bila mrzla in mokrotna jesenska noč, je Abid aga odprl okno in gledal v temo, ker je imel občutek, da ga bo zadušilo v zaprtem prostoru. Takrat je opazil, da se na odrih prižigajo in premikajo luči. Ko je videl, da jih je vedno več, mu je prišlo na misel, da se je pripetilo kaj nenavadnega, pa se je oblekel in zbudil strežaja. Tako je prišel pred razsvetljeno klonico natanko tisti trenutek, ko Plevljan niti sam ni več vedel, kaj bi začel, da ubije čas.

Nepričakovani Abidagin prihod ga je popolnoma zmedel. Tako si je želel te ure, zdaj, ko je nastopila, pa je ni znal izrabiti tako, kakor si je bil zamislil. Jecjal je od vznemirjenja in pozabil na zvezanega kmeta. Abid aga je samo prezirljivo gledal čez njegovo ramo in pri priči stopil k ujetniku.

V klonici so zanetili močnejši ogenj, tako da so bili tudi najoddaljenejši koti razsvetljeni biriči pa so pokladali na ogenj vedno nove butare.

Abid Aga, ki je bil mnogo višji, je stal pred zvezanim kmetom. Bil je miren in zamišljen. Vsi so čakali, da bo spregovoril, on je pa premišljeval; glej, s kom se moram boriti in meriti moči, glej, od koga sta odvisna moj položaj in moja usoda; od tega prezrtega in slaboumnega poturčenca Plevljana in od nespametne, okorele hudobnosti in upornosti te podložniške gnide. Potem se je zdrnil in začel ukazovati in izpraševati kmeta.

Klonico so napolnili biriči, od zunaj so se slišali glasovi prebujenih nadzornikov in delavcev. Abid aga je zastavljal vprašanja, poslušujoč se Plevljana.

Radisav je najprej trdil, da sta on in še nekdo mladenič odločila, da bosta zbežala in da sta si zaradi tega omislila majhen splav in se spustila po reki. Ko so mu predočili vso nesmiselnost njegove trditve, češ da v temni noči ni mogoče pluti po nemirni reki, ki je polna vrtnicev, čeri in prodišč, in da tisti, ki beže, ne plezajo na odre in ne podirajo, kar je sezidanega, je obmolnil in samo jezno dejal:

»Saj, vse je v vaših rokah, počnite, kar umete.«

»Da, videl boš, kaj umemo,« — je živahno odvrnil Abid aga.

Biriči so odpeli verigo in kmetu razgalili prsni koš. Verigo so vrgli v plamteči ogenj in čakali. Ker je bila veriga sajasta, so si zamazali roke, in povsod, po napol nagem kmetu in po sebi, puščali črne sledove. Ko je bila veriga skoraj že povsem rdeča, je pristopil cigan Merdžan in jo z dolgimi kleščami potegnil za en kraj, eden izmed biričev pa jo je hrati držal za drugi. Plevljan je prevajal Abidagine besede.

»No, zdaj nam pripoveduj, pa čisto po resnici.«

»Kaj naj bi vam pravil; vi lahko vse počnete, torej tudi vse veste.«

Tista dva sta prinesla verigo in prepasala z njo kmeta čez široke, kosmate prsi. Dlaka, ki se je smodila, je začela cvrčati. Kmet je stisnil ustnice, žile na vratu so mu nabrekli, rebra nad lakotnicami so mu izstopila in trebušne mišice so

se mu začele krčiti in premikati kakor pri človeku, ki bljuje. Stokal je od bolečin in nategoval vrvice, s katerimi je bil zvezan; zaman se je trgal in si prizadeval, da bi zmanjšal dotik telesa z razbeljenim železjem. Mežikal je z mi in solze su mu silile vanje. Očmaknila sta verigo.

»To naj ti bo za začetek. Kaj ni bolje, da priznaš brez tega?«

Kmet je močno pihnil skozi nos, rekel pa ni nič.

»Povej, kdo je bil tisti, ki je bil s teboj?«

»Jovani mu je ime, kje sta njegova hiša in vas, tega pa ne vem.«

Tista dva sta se zopet približala z verigo, zavrhčali sta smodeča se dlaka in koža. Kmet je pokašljeval od dima in zdrzajoč se od bolečin začel pripovedovati v pretiranih besedah.

Sama sta se bila sporazumela, da bosta podirala, kar bo zgrajena na mostu. Mislila sta, da je tako prav, pa sta tako tudi delala. Nihče ni vedel za to in tudi nihče ni sodeloval. Od začetka sta prihajala z brega na razna mesta in stvar je šla dobro od rok, ko sta pa opazila, da je straža na odrih in na bregu, sta se domislila, da si iz treh tramov napravita splav in se tako po vodi neopazno približata gradnji. To je bilo pred tremi dnevi. Že prvo noč je malo mahkalo, da ju niso ujeli. Toliko da sta ušla. Zato pa prihod-

njo noč sploh nista šla po svojem poslu. Ko sta nocoj znova poskušala srečo s splavom, se je zgodilo, kar se je zgodilo.

»To je vse. Tako je bilo in tako sva delala, zdaj pa storite vi svoje.«

»Ne, nočem tako, ampak pripoveduj, kdo vaju je nagovarjal! Tole mučenje do sedaj ni nič v primeri s tistim, ki pride.«

»Veš, kar počnete z menoj, kar se vam zljubi.«

Takrat je pristopil tisti kovač Meržan s kleščami. Pokleknil je tik zvezanega moškega in mu začel trgati nohte z bosih nog. Kmet je stiskal zobe in molčal, toda čudno drhtenje, ki mu je stresalo telo vse do pasu, čeprav je bil zvezan, je pričalo, da mora bolečina biti velika in nenavadna. Na lepem je kmet nekaj nerazločno siknil skozi zobe. Plevljan, ki je prežal na njegove besede in kretnje in strastno čakal kakršnega koli priznanja, je ciganu z roko pomignil, naj preneha in brž priskočil:

»Kako? Kaj praviš?«

»Nič. Čemu me brez potrebe mučite in izgubljate čas, to pravim.«

»Kdo te je torej nagovarjal?«

»Beži no, kdo bi me nagovarjal? Šejtan!«

»Šejtan?«

»Šejtan, da tisti, ki je tudi vas nagovoril, da ste prišli semkaj zidat most.«

Kmet je govoril tiho, toda trdo in odločno.

Šejtan! Čudna beseda, izrečena s takim ogorčenjem v tako nenavadnem stanju. Šejtan! Tudi to je mogoče, si je mislil Plevljan, ki je stal sedaj s sklonjeno glavo, kot da ga zaslišuje zvezani, ne pa on njega. Sama ta beseda ga je zadela v občutiljivo mesto in v hipu prebudila v njem vse skrbi in ves strah v vsej njihovi moči in velikosti, kakor da ne bi bili zbrisani že s tem, da je krivec ujet. Nemara je res vse tole skupaj z Abid ago in zidanjem mostu in s tem norim kmetom samo hudičevo delo. Šejtan! Morda je to tisto edino, česar se je treba bati? Plevljan je vzdrgetal in se zdrznil. Prav za prav ga je predrnil gromki in jezni Abidagin glas.

»Kaj je? Si zaspan, hudobnež?« je kričal Abid aga in nabijal s kratkim usnjemim bičem po golenici svojega desnega škornja.

Cigan je klečal s kleščami v rokah in se s črnimi, svetlimi očmi plašno oziral po Abidagini postavi. Biriči so netili ogenj, ki je že tako dobro plamtel. Ves prostor je bil razsvetljen, topel in slovesen. Kratko in malo: tisto, kar je bilo zvečer ubožno in neugledno poslopje, se je na lepem razrastlo, razmikalo in spremenilo. V klonici in okrog nje sta vladala svečano vznemirjenje in posebne vrste mir, kakor se po navadi dogaja na krajih, kjer dele pravico, mučijo žive ljudi ali se odigravajo temu podobne reči. Abid aga, Plevljan in zvezani človek so se premikali in govorili kakor igralci, vsi drugi pa so hodili po prstih, povešajoč oči, nič niso govorili, razen kadar je bilo potrebno, in še takrat samo šepetaje. Vsak si je želel, da ne bi bil na tem mestu in pri tem opravilu, toda ker drugače ni bilo mogoče, je vsak izmed njih dušil svoje besede in utesnjeval svoje kretnje, da bi bil vsaj za toliko proč od vsega tega.

Ko je Abid aga spoznal, da zasliševanje slabo napreduje in ne obeta sadu, je z nestrpnimi kretnjami in glasnimi psovkami odšel iz klonice. Za njim je odskakljal Plevljan, za tem pa biriči.

Zunaj se je danilo. Sonce se še ni pokazalo, toda vse obzorje je bilo v luči. Globoko med hribi so se videli oblaki, razvlečeni v dolge, temnovijoličaste pasove, med njimi pa je bilo svetlo in jasno nebo skoraj zelene barve. Nad vlažno zemljo so ležale razmetane kopice nizke megle, iz katere so kukale krošnje sadnega drevja z naredko posejanimi žoltimi listi. Abid aga je enakomerno tolkel s korobačem po škornju in ukazoval: krivca je treba še dalje spraševati, zlasti o pomagačih, toda ni ga treba čez mero trpinčiti, da ne oslabi; pripravijo naj vse potrebno, da ga opoldne živega nataknejo na kol, in sicer na stranskem odru na najvišjem mestu, da ga bo videl ves trg in vsi delavci z obeh rečnih bregov. Merdžan naj vse pripravi, glasnik pa oznani po mestnih četrtih, da bodo opoldne ljudje imeli priliko videti, kako končajo tisti, ki motijo gradnjo mostu, da naj se tu, na tem in drugem bregu zbero vsi prebivalci moškega spola, Turki in raja, otroci in starčki.

Izjemni primer

(Nadaljevanje s 1. strani)

ga sprejema, razočaran zaradi tega, kar sem videl. Moram reči, da so stanovanja grajena več kot skromno. Človek dobi vtis, da je vse šele na pol izdelano. Stopnišče je ozko, neometano in električna napeljava je na stenih. Vrata in okna so prepleškana le z osnovno barvo. Vsa svetlobna telesa (tudi v predsobi in kuhinji) mora instalirati stanovalec sam. Stanovanja, ki smo jih videli, imajo po dve spalnici, dnevno sobo (s kaminom) in kuhinjo ter sanitarije. V kuhinji razen

plinskega štedilnika in dveh majhnih vzdanih omar ni seveda ničesar.

Edina prednost takih stanovanj je, da niso draga. Niti za tiste, ki jih gradijo niti za tiste, ki v njih stanujejo. Zato v njih stanujejo v večini delavci. Mesečna najemnina za tako stanovanje je 6 funtov (12.000 dinarjev), kar pomeni šestino do osmino povprečnih mesečnih prejemkov. To za tamkajšnje pojme ni veliko, še posebej, če upoštevamo, da lastniki individualnih hiš plačajo celo nekoliko več dav-

ka za lastna stanovanja. Gradnja takega stanovanja pa velja 1200 funtov ali 2.400.000 dinarjev.

Ne vem, ali smo mi preveč razvajeni spriču vseh mogočih švedskih kuhinj, vzdanih omar in ostalega komforta, ki je postal že sestavni del naše stanovanjske gradnje. Dejstvo je, da bi za enega našega lahko sezidali domala dve stanovanji po angleškem vzorcu. Pa vendar ne vem, če bi bil celo tisti, ki že dolgo in nestrpno čaka na stanovanja s tem zadovoljen. — Slavko Beznik

STRUPENI PAJKI

mlada rast

Ko sem še kot otrok nabiral trobentice po komaj ozelenelih bregovih ob Savi, sem v cvetu večkrat našel belega ali zelenega pajka. Spominjam se, da mi je bil nekoč eden posebno všeč, pa sem ga zaprl v škatlico in prinesel domov. To je bilo razburjenje v hiši! Mama mi je rekla, da je hudo strupen, stara mama pa je celo vedela povedati, da se človeku vname koža, če preko spečega leze taka grda »zverinica«...

Ze Valvasor je v svoji »Slavi vojvodine Kranjske« pisal, da vzbujajo pajki v marsikaterih očeh gnus in stud, da se jih boji ta ali ona nežna oseba in da imajo v svojem telesu smrtonosni strup. — V vsem tem je imel prav. Naši ljudje so še danes do pajkov sila sovražno razpoloženi, celo križevci jim ni kaj prida pri srcu, čeprav menda prinaša srečo v hišo, čeprav morda sprede mrežo, in ga zato nihče ne sme ubiti. Da so pajki strupeni,

to je pa res, saj imajo strup v čeljustih, s katerimi moré muhe, metulje, komarje, ose, čebele, čmrle in kobilice. Strupeni so torej za živali, ki jih love, niso pa nevarni za človeka. Njihove čeljusti so namreč prešibke, da bi mogle prebosti debelo človekovo kožo. Tudi če naš največji pajek križevac najde ranljivo mesto, ni njegov ugriz hujši od ugriza mravlje (le v izrednem primeru bi bile posledice pajkovega ugriza lahko take kot ob osjem piku).

To pe velja le za pajke, ki žive pri nas. V Istri živi tarantela, ki ima precej boleč pik, nima pa hujših posledic, tako pravijo znanstveniki, ki so se dali pičiti. V starejših knjigah pa lahko preberemo, da človek, ki ga ugrize tarantela, začne divje plesati in da se vrti tako dolgo, dokler se onemogel ne zgrudi na tla. V Istri pa živi tudi rdeči pajek, ki ima silno ostre čeljusti in zelo hud strup, je pa manjši od križevca, komaj centimeter je dolg. To je edini pri nas živeči pajek, ki je lahko nevaren tudi človeku, a le odrasla samica, samček ne, ker je premajhen. Njegov ugriz povzroči hude bolečine, človek dobi vročino, stresa ga mraz in težko diha. Sele po dveh, treh dneh mu

je bolje. Če piči otroka v bližini kake velike žile, se lahko celo zgodi, da umre.

V deželah okrog Črnega in Kaspijskega morja, na Kavkazu in v južni Rusiji živi črni volk ali karakurt, ki ni nevaren samo človeku, ampak tudi domačim živalim,

posebno kamelam. Na slabem glasu je tudi v tropskih in subtropskih krajih živeči sorodnik rdečega pajka, v Ameriki mu pravijo črna vdova. Po strupenosti nič ne zaostaja za njim pajek katipo z Nove Gvineje. Oba sta človeku nevarna.

Milče

Ime mu je bilo Milan, vsi pa so ga klicali Milče. Bil je bister, domisel, pogumen, skratka pionir in pol. Kadar so prišli v vas italijanski vojaki ali belogardisti, jim je skoraj vselej katero zagodel.

Nekega dne so prišli iz bližnjega trga trije italijanski vojaki kupovat jajca in maslo. Milče je sklenil, da jih malce oplahi. Potajil se je za vogel zadnje hiše in čakal. Ko so prišli mimo, je napihnil veliko papirnato vrečko in jo z vso silo tresčil ob zid. Vrečka se je razpočila s takim pokom, da so Italijani bili trdno prepričani, da je nekdo za njimi vrgel bombo.

Lepega dne je Milče, ki je sem pa tja opravil tudi kak kurirski posel, dobil od komandirke vaških kurirk pismo, ki naj bi ga nemudoma odnesel v trg. Milče je z veseljem sprejel to nalogo, zaskrbelo pa ga je,

kam in kako naj skriva pismo, da bi ga ne našli beli ali Italijani, ki so stražili vse dohode v trg, ki je bil obdan z bodečo žico.

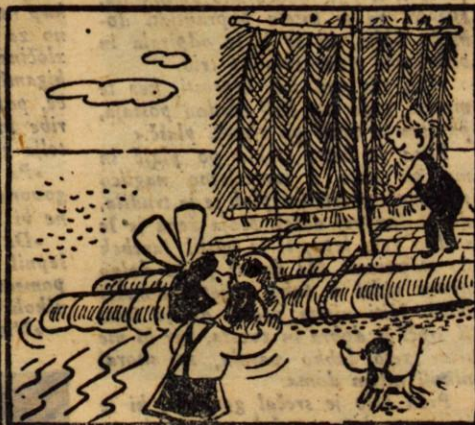
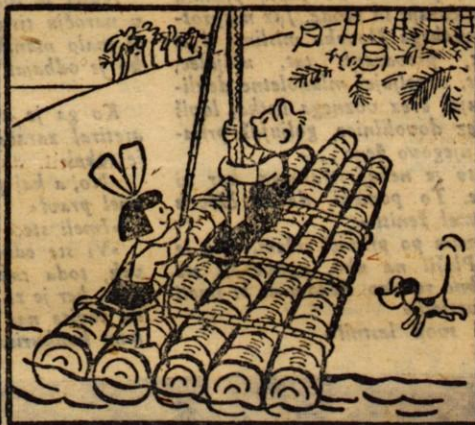
Kmalu nato je že bil na poti v trg. Z njim je šel tudi njegov psiček Muri. Ko sta prišla do trga, je eden izmed belih preiskal Milčeta, če morda nima pri sebi partizanske pošte. Ničesar ni našel pri njem. Pa je nato pogledal Murija, ki je imel obvezano prednjo desno nogo:

»Kaj pa je tvojemu kužetu?«
»Sosedov pes ga je uklal,« je odgovoril Milče, se nekam zagonetno nasmehnil in šel dalje; Muri pa mu je veselo sledil.

Ko sta prišla v hišo, kjer je stanoval človek, ki mu je bilo namenjeno pismo, je Milče odmotal Muriju obvezo, vzel izpod nje pismo, nato mu pa znova obvezal sicer zdravo nogo.

IZ 3. številke »Kurirčka«

LE
SEKAJ,
SEKAJ
PAL-
MICO

Razgovor, ki ga v resnici ni bilo

Lepotica med šahistkami

Konec oktobra so se v Vrnjački Banji zbrale najboljše šahistke sveta, da bi na turnirju kandidatk izbrale izzivalko svetovne prvakinje 40-letne ekonomistke Elizabete Bikove (ZSSR).

Med udeleženkami tega turnirja je prav gotovo najbolj zanimiva, čeprav ne najboljša Američanka Liza Lane. Na poti v Jugoslavijo jo je spremila bučna reklama, ki je napovedovala pravo sex bombo med šahistkami. Kakšne so njene zmožnosti, bo kmalu dokončno pokazal turnir kandidatk, mi pa skušamo zmontirati kratek razgovor.

»Kdaj ste začeli igrati šah?«

»Pred 1600 dnevi. To ni veliko, saj igra svetovna prvakinja Bikova že 36 let.«

»Se zanimate še za kaj drugega?«

»Ne. Šah mi je vse in prepričana sem, da mi pomeni šah več kot katerikoli udeleženki turnirja v Vrnjački Banji. Hočem živeti od šaha, čeprav to še moškimi ne uspeva.«

»Mnogi šahisti ljubijo glasbo. Pa vi?«

»Glasbo sovražim, plesati pa ne znam, prav tako ne plavati. Mimogrede naj povem, da me svetovni položaj prav nič ne zanima.«

»Koliko ur igrate dnevno?«

»Mnogo. V klubu igram tudi do treh ali štirih zjutraj, če imam nasprotnike. Dopoldneve sem preigrala z učiteljem Di Camillan, popoldneve in večere pa v klubu.«

»Vaši največji uspehi?«

»Zmaga na prvenstvu ZDA leta 1959 in zmaga nad mladinskim prvakom ZDA Robinom Fultom. Razen tega pa sem v dveh letih menjala 13 služb.«

»Kaj pa razvedrilo?«

»Nove obleke in vožnja z avtomobilom.«

No, to, da ameriški šahovski šampionati zbirajo obleke, že vemo. Ko ste že omenili vožnjo z avtomobilom še eno vprašanje. Slišali smo, da ste bili pred leti zapleteni v težko prometno nesrečo?«

»Da. Povožila sem 78 letno žensko do smrti. Stvar me je stala precej živcev, čeprav sem bila popolnoma nedolžna.«

»Je v družini še kdo šahist?«

»Ne. Imama polbrata in sestro, ki nista šahista. Morda vas zanima tudi to: leto 1959 sem poleg šampionata ZDA osvojila tudi moža in sem že dve leti poročena.«

In še zadnje vprašanje.

»Kaj menite o svojih možnostih na turnirju kandidatk v Vrnjački Banji?«

»Naj odgovorim s Fischerjevimi besedami, ki jih je izrekel potem, ko je analiziral moje partije: »Liza gre lahko v Jugoslavijo in zmaga na turnirju kandidatk, gre nato v Moskvo in osvoji naslov!«

To je torej Liza Lane — ženski šahovski šampion Amerike, o kateri pravijo, da je živila v rani mladosti v sirotišnici (kar ona odločno zanika), da je prikupna šahistka (vendar bolj prikupna kot šahistka), da je elegantna itd. Sama pa pravi,

da se je rodila pravzaprav šele takrat, ko je spoznala šah, torej pred 1600 dnevi!

Policijski komisar

Glavni inšpektor zavarovalnega društva »Upanje« Vlastislav Jerabek je šel kot po navadi ob osmih zjutraj na sprehod. Na takšnem sprehodu je vedno prišel na kakšno dobro poslovno idejo. No, komaj se sprehajal nekaj minut, se je prepričal, da postaja vse bolj hladno. Kljub tveganju, da ga bo ves dan spremljala smola, se je vseeno vrnil, da bi vzel zimski plašč. Ko je potikal na vrata svojega stanovanja, je prišla njegova žena in šepnila skozi odprtino na ključavnici:

»Tako, tako, ljubi moj...«
Ljubi moj! je pomislil Jerabek. Le kam bi bilo treba to zapisati? Koliko

humoreska

časa je že minilo, kar mi je zadnjikrat tako rekla. Mogoče pa se je vame ponovno zaljubila... No, njegova žena je bila potem, ko se je prepričala, da je to on, temeljito in neprijetno presenečena.

»A ti si, je razočarano vzkliknila. Hkrati pa je hitela popravljati do-
bravo haljo, ki se ji je odpirala in odherivala njeno skladno telo.

»Da, res sem jaz. Oprosti, ker te motim, toda vse bolj hladno postaja, pa sem se vrnil po zimski plašč.«

Žena je hitro stekla po plašč in mu ga nato z neverjetno naglico pomagala obleči in sploh se je trudila, da bi čimprej odšel. Moja žena je še vedno zelo lepa, si je mislil Jerabek na stopnicah. Na žalost je že dolgo nisem videl v tako prijetni domači halji. Niti nisem vedel, da jo ima. K sreči je dobra in zvesta, ker bi me sicer zelo lahko varala, saj skoraj nikoli nisem doma.

Pred hišo je srečal gospoda, ki se je nato hitro začel vzpenjati po stopnicah v tej hiši. Glej, glej, le kam gre ta našeljeni tepec, je pomislil Jerabek. No, toda hitro je pozabil nanj, to pa prav zato, ker je na ulici neki kočijaž začel pretepati kobilo, ki se ni hotela premakniti. Tako se je, jasno, zbrala gruča ljudi, ki jo je seveda skušal stražnik razgnati. Tedaj je na Jerabekovo ramo položil nekdo roko.

Bil je policijski komisar Plašil.

»Dober dan, pogumni prijatelj, je rekel. Čeprav je bil Plašil zavarovan pri konkurenci, ga je Jerabek vseeno izredno cenil. To pa zato, ker je bil nesporno genialen detektiv. Plašil je bil nenavadno talentiran in zelo izurjen nos zakona, strah in trepet vseh zločincev. Kaj ni pred kratkim umrla vseučiliški profesor Kostroun priznal, da bi že najmanj trikrat zagrešil umor, če ne bi bil prepričan, da bi to Plašil odkril prej, preden bi se vrnil s kraja zločina domov? Kaj ni prav Plašil ugotovil, da doza, iz katere mu je ponudil kolega Prichovskij cigareto, izvira od roparskega umora, ki ga je Prichovskij zagrešil pred petnajstimi leti? Ljudje so trdili kot nekaj povsem gotovega, da bo Plašil še pred svojo smrtjo dokazal, da je vsak človek zrel za kaznilnico. Videti je bilo, da mu bo to verjetno uspelo, če bo predolgo živel.

»Dober dan,« se mu je s spoštovanjem zahvalil Jerabek. No, zakaj ste me imenovali pogumni?«

Plašil mu je pogumno namignil in ga odpeljal za korak v stran.

»Rekel sem pogumni, a bi bilo boljše, če bi rekel neprevidni. Kaj niste, spoštovani moj, nekoliko bolje pogledali, v kakšno gnečo ste padli? Aha, seveda niste, ker sicer ne bi stali tri korake od kralja žeparjev Lukeža, a samo korak stran od Zime, ki je pravkar odsedel tri leta zaradi kraje. A da ne govorim o tistem mazaču Neuseraku, ki se še vedno ni naučil, kako se izvoleče listnica iz prsnega žepa.«

»Ne, na vse to sploh nisem pomislil.«

»Ne boste verjeli, kako so dandanes ljudje pokvarjeni. Poglejte, vzemimo tam na levi tistega mladega gospoda in tisto žensko, ki gre z njim.«

»Toda na njih ni videti nič nenavadnega.«

»Ampak jaz vem, da sta verižnika. Osnovna človeška napaka je v tem,« je nadaljeval Plašil, da imajo eni druge za poštene. To takoj prinaša kup razočaranj in škod. Jaz nasprotno za vsakega človeka mislim: ti si zločinec, prevarant, tat, ubijalec, bigamist, zapeljuješ mladoletne dekličice, potuješ brez voznega listka, lovš ribe brez dovolilnice, goljufaj prijatelja z njegovo ženo...«

»Pa to je nekaj strašnega, kar vi govorite. To pomeni, da se človek ne bi smel ženiti.«

»Da vam po pravici rečem,« mu je šepnil Plašil na uho, »povedali ste pomembno resnico. Ženam ne bi smeli nikoli verjeti.«

»Niti svoji lastni?«

EMIL VACHE

»Niti njej.«

»Kaj vi mislite, da vas vaša žena vara?«

»Vem, da me ne vara. A samo zato, ker ve, da bi znal to preprečiti. Toda prepričan sem, da bi mi bila nezvesta, če bi le mogla,« je končal Plašil, mu dal roko in nato sledil nekemu sumljivemu moškemu.

No, ta je pravi norec, je pomislil Jerabek. Človek se ne sme ozirati na take neumne besede, ki mu grenijo življenje. Če bi sedaj na primer napravil majhen poskus glede zvestobe svoje žene in se nenaadno vrnil domov, bi prav gotovo ne našel Marije v naročju ljubimca, marveč kako razmišlja, kaj bomo imeli danes za kosilo...«

Nekaj časa je stopal proti stavbi zavarovalnega društva, potem pa se je zaustavil. To je povsem odveč, je rekel sam pri sebi, toda ta poskus bom vseeno napravil.

Obrnil se je in smeje hitel domov. Hišna pomočnica je pravkar odpirala vrata.

»O, gospod se je vrnil,« je zajec-ljala in povsem odveč hotela pritisniti na zvonec.

»Kaj ste ponoreli?« jo je nadrl. »Zakaj hočete zvoniti, ko pa so vrata odprta?« Z nasmehom je vstopil v stanovanje.

Kakor hitro je vstopil v predsobo, je zaslišal iz spalnice moški smeh. Prebledel je in poletel noter.

Našel je svojo dobro, zvesto ženo v naročju tistega gospoda, s katerim je malo manjkalo, da se nista trčila, ko je odhajal v zimskem plašču.

Ko ga je uro nato komisar Plašil aretiral zaradi dvojnega umora, mu je rekel:

»No, a kaj pravite sedaj? Ali nisem imel prav?«

»Imeli ste,« je priznal Jerabek.

»Vi ste edini pravi brezhibni človek, toda takšni ste verjetno samo zato, ker je za vas večje zadovoljstvo, da lovite nas zločince, kakor pa da nam konkurirate.«

REŠITEV KRIZANKE ST. 2

Vodoravno: 1. trositi, 8. ribarim, 9. star, 10. CU, 11. Irak, 14. Ajas, 16. Ra, 18. Elan, 20. ukovina, 22. polonij; navpično: 1. trs, 2. riti, 3. obara, 4. Sarajevo, 5. ir, 6. tič, 7. imun, 12. kalin, 13. trup, 15. sand, 17. ako, 19. naj, 21. ol.

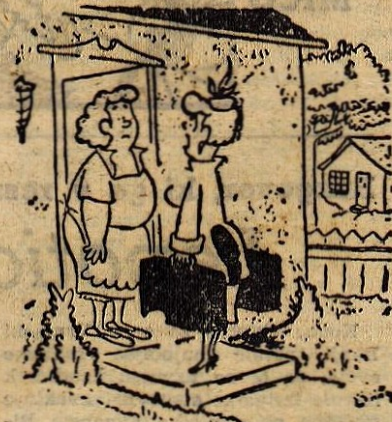
1	2	3	4	5	6	7
8						
9				10		
	11			12		
13		14			15	
16	17		18			19
20		21				
22						

KRIZANKA ST. 3

Vodoravno: 1. stresati, otriesati, 8. razdeljevanje, 9. knez (arabsko), 10. egipčansko božanstvo, 11. hitro hlapljiva tekočina, 14. latinski izraz za spodnjo odprtno prebavne cevi, 16. reka v Italiji, 18. znamenje boleznj, 20. moriti, 22. zbadljivožev.

Navpično: 1. vzvišene lirske pesmi, 2. zgornji del (od podplatov do...), 3. izbrana družba, 4. pogorje v Evropi, 5. arabski žrebec, 6. 6. veznik, 7. moško ime, 12. nogometni klub SCL, 13. glasbeno čelo, 15. deli igre pri namiznem tenisu, 17. števnik, 19. prikupna lastnost, 21. okrajšava za evropsko državo.

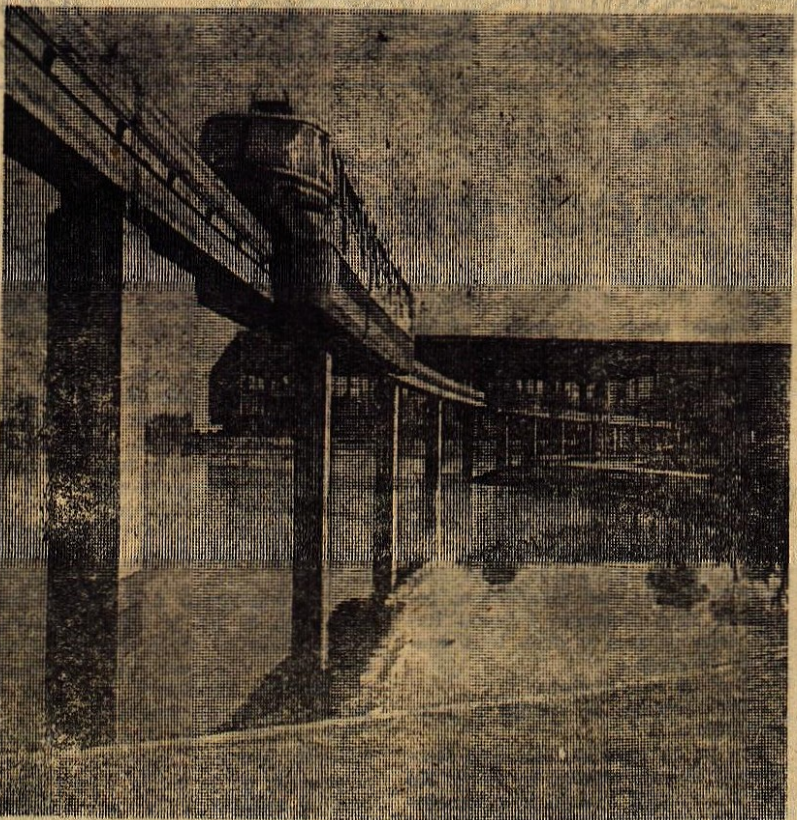
SMEH V SLIKI

Mama, pustila sem fanta

Zdi se mi, da bom zopet začel kaditi

Enotni vlak, ki je prevažal obiskovalce razstave dela v Turinu